Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

zo 17. novembra 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Články 34 a 36 ZFEÚ – Voľný pohyb tovaru – Duševné vlastníctvo – Ochranná známka Európskej únie – Nariadenie (EÚ) 2017/1001 – Článok 15 – Vyčerpanie práv z ochrannej známky – Uvedenie na trh v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Súhlas majiteľa ochrannej známky – Miesto prvého uvedenia výrobkov na trh majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom – Dôkaz – Smernica 2004/48/ES – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Účinná súdna ochrana – Výroky súdnych rozhodnutí, ktoré neoznačujú dotknuté výrobky – Ťažkosti pri výkone – Obmedzená žaloba na súde príslušnom vo veciach exekúcie – Spravodlivý proces – Právo na obranu – Zásada rovnosti zbraní“

Vo veci C-175/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) z 3. februára 2021 a doručený Súdnemu dvoru 17. marca 2021, ktorý súvisí s konaním:

Harman International Industries Inc.

proti

AB S.A.,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia D. Gratsias, M. Ilešič (spravodajca), I. Jarukaitis a Z. Csehi,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Harman International Industries Inc., v zastúpení: D. Piróg a J. Słupski, adwokaci,

– AB S.A., v zastúpení: K. Kucharski a K. Sum, radcowie prawni,

* Jazyk konania: poľština.

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: É. Gippini Fournier, S. L. Kalėda a B. Sasinowska, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. júna 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 36 druhej vety ZFEÚ v spojení s článkom 15 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie (Ú. v. EÚ L 154, 2017, s. 1), ako aj s článkom 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Harman International Industries, Inc., so sídlom v Spojených štátoch (ďalej len „Harman“), a spoločnosťou AB S.A., so sídlom v Poľsku, vo veci porušenia práv z viacerých ochranných známok Európskej únie.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie 2017/1001

3 Podľa článku 9 nariadenia 2017/1001 s názvom „Práva z ochrannej známky [Európskej únie]“:

„1. Zápisom ochrannej známky [Európskej únie] nadobúda majiteľ výlučné práva k nej.

2. Bez toho, aby boli dotknuté práva majiteľov nadobudnuté pred dňom podania prihlášky alebo dňom práva prednosti ochrannej známky [Európskej únie], má majiteľ uvedenej ochrannej známky [Európskej únie] právo zabrániť všetkým tretím osobám, ktoré nemajú jeho súhlas, aby v obchodnom styku používali v súvislosti s tovarmi alebo službami akékoľvek označenie, ak:

a) označenie je zhodné s ochrannou známkou [Európskej únie] a používa sa v súvislosti s tovarmi alebo službami, ktoré sú zhodné s tými, pre ktoré je ochranná známka [Európskej únie] zapísaná;

b) označenie je zhodné s ochrannou známkou [Európskej únie] alebo je jej podobné a používa sa v súvislosti s tovarmi alebo službami, ktoré sú zhodné s tovarmi alebo službami, pre ktoré je ochranná známka [Európskej únie] zapísaná, alebo sú im podobné, pokiaľ existuje pravdepodobnosť zámeny na strane verejnosti; pravdepodobnosť zámeny zahŕňa pravdepodobnosť asociácie označenia s ochrannou známkou;

c) označenie je zhodné s ochrannou známkou [Európskej únie] alebo je jej podobné bez ohľadu na to, či sa používa v súvislosti s tovarmi alebo službami, ktoré sú zhodné s tovarmi alebo službami, pre ktoré je ochranná známka [Európskej únie] zapísaná, ktoré im sú podobné alebo ktoré im nie sú podobné, ak má ochranná známka [Európskej únie] v Únii dobré meno a ak používanie uvedeného označenia bez náležitého dôvodu neoprávnene ťaží z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena ochrannej známky [Európskej únie] alebo im je na ujmu.

3. Podľa odseku 2 možno zakázať najmä:

…

b) ponúkať tovary alebo ich uvádzať na trh alebo ich na tieto účely skladovať pod týmto označením alebo ponúkať či poskytovať takto označené služby;

c) dovážať alebo vyvážať takto označený tovar;

…“

4 Článok 15 tohto nariadenia s názvom „Vyčerpanie práv z ochrannej známky [Európskej únie]“ v odseku 1 stanovuje:

„Ochranná známka [Európskej únie] neoprávňuje majiteľa zakázať jej používanie pre tovary, ktoré boli uvedené na trh v Európskom hospodárskom priestore pod takouto ochrannou známkou samotným majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom.“

5 Článok 129 uvedeného nariadenia s názvom „Uplatniteľné právo“ stanovuje:

„1. Súdy pre ochranné známky [Európskej únie] uplatňujú ustanovenia tohto nariadenia.

2. Vo všetkých otázkach ochranných známok, ktoré nie sú upravené v tomto nariadení, príslušný súd pre ochranné známky [Európskej únie] uplatní príslušné vnútroštátne právo.

3. Pokiaľ nie je v tomto nariadení stanovené inak, súd pre ochranné známky [Európskej únie] uplatní procesné pravidlá, ktorými sa riadi rovnaký typ žaloby týkajúci sa národnej ochrannej známky v tom členskom štáte, na ktorého území sa tento súd nachádza.“

Smernica 2004/48/ES

6 Podľa článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32), nazvaného „Predmet úpravy“:

„Táto smernica sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Na účely tejto smernice pojem ‚práva duševného vlastníctva‘ zahrnuje tiež práva priemyselného vlastníctva.“

7 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté prípadné prostriedky, ktoré sú ustanovené v právnych predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré sú priaznivejšie pre vlastníkov práv,

opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené touto smernicou sa uplatňujú v súlade s článkom 3 na každé porušenie práv duševného vlastníctva stanovených právom Spoločenstva a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.“

8 Kapitola II uvedenej smernice, nazvaná „Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy“, obsahuje najmä článok 3, nazvaný „Všeobecná povinnosť“, ktorý v odseku 2 stanovuje:

„Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce a musia sa uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok zákonného obchodu a musia stanovovať záruky proti ich zneužívaniu.“

Poľské právo

9 Článok 325 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (zákon o Občianskom súdnom poriadku) zo 17. novembra 1964 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) uvádza:

„Výrok rozsudku musí obsahovať označenie súdu, mená sudcov, tajomníka a prokurátora, ak vstúpil do konania vo veci, dátum a miesto pojednávania a vyhlásenia rozsudku, mená účastníkov konania a uvedenie predmetu veci, ako aj rozhodnutie súdu týkajúce sa návrhov účastníkov konania.“

10 Podľa článku 758 Civilného sporového poriadku majú v oblasti exekúcie právomoc sądy rejonowe (okresné súdy, Poľsko), ako aj súdni exekútori príslušní pre tieto súdy.

11 Podľa článku 767 tohto poriadku:

„1. Pokiaľ zákon nestanovuje inak, úkony súdneho exekútora môžu byť predmetom žaloby podanej na sąd rejonowy [(obvodný súd)]. Proti nečinnosti súdneho exekútora možno tiež podať žalobu. Žalobu preskúma súd v obvode sídla exekútora.

2. Žalobu môže podať účastník konania alebo iná osoba, ktorej práva boli porušené alebo ohrozené úkonmi alebo nečinnosťou súdneho exekútora.

…“

12 Článok 840 uvedeného poriadku v odseku 1 stanovuje:

„Dlžník môže prostredníctvom opravného prostriedku navrhnúť zrušenie celého exekučného titulu alebo jeho časti, alebo obmedzenie jeho vykonateľnosti, ak:

1. spochybňuje skutočnosti, ktoré odôvodnili vyznačenie doložky vykonateľnosti, najmä ak namieta proti existencii záväzku stanoveného jednoduchým exekučným titulom, okrem súdneho rozhodnutia, alebo ak namieta proti prevodu záväzku napriek existencii formálneho dokumentu, ktorý ho osvedčuje,

2. po vydaní exekučného titulu nastala skutočnosť, ktorá spôsobila zánik záväzku alebo znemožnila jeho vykonanie; ak je titul súdnym rozhodnutím, dlžník môže svoj návrh založiť aj na skutočnostiach, ktoré nastali po skončení pojednávania, na výnimke týkajúcej sa poskytnutia dávky, ak je uplatnenie tejto výnimky v predmetnej veci zo zákona neprípustné, ako aj o výnimku týkajúcu sa kompenzácie. …“

13 Článok 843 toho istého poriadku v odseku 3 stanovuje:

„Žalobca musí v žalobe uviesť všetky výhrady, ktoré možno v tomto štádiu uplatniť, inak stratí právo odvolávať sa na ne v ďalšej časti konania.“

14 Článok 1050 Civilného sporového poriadku stanovuje:

„1. Ak je dlžník povinný vykonať úkon, ktorý nie je možné vykonať inou osobou a ktorého vykonanie závisí výlučne od jeho vôle, súd, v ktorého obvode sa musí tento úkon vykonať, určí dlžníkovi na žiadosť veriteľa a po vypočutí účastníkov konania lehotu na vykonanie tohto úkonu pod hrozbou pokuty v prípade, že tak neurobí v stanovenej lehote.

…

3. Ak lehota poskytnutá dlžníkovi na vykonanie úkonu uplynula bez toho, aby si dlžník splnil záväzok, súd na žiadosť veriteľa uloží dlžníkovi pokutu a zároveň mu stanoví novú lehotu na vykonanie úkonu pod hrozbou zvýšenej pokuty.“

15 Článok 1051 tohto poriadku v odseku 1 stanovuje:

„Ak je dlžník povinný zdržať sa konania alebo nebrániť konaniu veriteľa, mu súd, v obvode ktorého si dlžník nesplnil svoj záväzok, na návrh veriteľa a po vypočutí účastníkov konania, po tom, čo zistí, že dlžník si nesplnil svoj záväzok, uloží pokutu. Súd postupuje rovnako aj v prípade nového návrhu veriteľa.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

16 Spoločnosť Harman vyrába audiovizuálny materiál, najmä reproduktory, slúchadlá a zvukové systémy. S distribútorom uzavrela zmluvu o predaji na poľskom území svojich výrobkov označených ochrannými známkami Európskej únie JBL a HARMAN, ktorých je majiteľkou.

17 Spoločnosť AB predáva na poľskom trhu výrobky spoločnosti Harman, ktoré kúpila od iného dodávateľa ako distribútora autorizovaného spoločnosťou Harman na tomto trhu.

18 Harman podala na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko), žalobu, ktorou sa domáhala, aby bolo nariadené zastavenie porušovania práv, ktoré jej vyplývajú z jej ochranných známok, a to tak, aby bolo spoločnosti AB všeobecne zakázané uviesť na trh alebo uvádzať na trh, dovážať, ponúkať, propagovať a skladovať na uvedené účely reproduktory a slúchadlá, ako aj ich balenia označené uvedenými ochrannými známkami, ktoré predtým neboli uvedené na trh Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) spoločnosťou Harman alebo s jej súhlasom. Okrem toho Harman navrhla, aby bolo spoločnosti AB nariadené stiahnuť tieto výrobky z trhu a zničiť ich, ako aj ich obaly.

19 Na svoju obranu sa AB odvoláva na zásadu vyčerpania práv z ochrannej známky a v podstate poukazuje na ubezpečenie svojho dodávateľa, že dovoz dotknutých výrobkov na poľský trh neporušuje ochranné známky spoločnosti Harman, keďže tieto výrobky boli uvedené na trh v EHP spoločnosťou Harman alebo s jej súhlasom.

20 Vnútroštátny súd uvádza, že systémy označovania výrobkov, ktoré používa Harman, nie vždy postačujú na identifikáciu trhu, pre ktorý je každý z jej výrobkov určený. Aby bolo možné s istotou určiť, či bol určitý výrobok určený pre trh EHP, je potrebné použiť databázu, ktorá patrí spoločnosti Harman.

21 Podľa tohto súdu sa AB môže teoreticky obrátiť na svojho dodávateľa, aby získala informácie o totožnosti subjektov, ktoré vstúpili do distribučného reťazca na začiatku. Keďže však dodávatelia nie sú obvykle ochotní sprístupniť svoje zdroje zásobovania, aby nestratili obchody, je málo pravdepodobné, že by sa AB podarilo získať tento typ informácií.

22 Poľské súdy pritom vo výroku svojich rozhodnutí, ktorými sa vyhovie žalobe pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie, používajú odkaz na „výrobky, ktoré neboli predtým uvedené na trh v EHP žalobcom (majiteľom ochrannej známky Európskej únie) alebo s jeho súhlasom“. Táto formulácia neumožňuje v štádiu exekučného konania určiť výrobky, ktorých sa toto konanie týka, v porovnaní s výrobkami, na ktoré sa vzťahuje výnimka týkajúca sa vyčerpania práv z ochrannej známky. Výrok týchto rozhodnutí sa tak v skutočnosti neodlišuje od všeobecnej povinnosti, ktorá už vyplýva z ustanovení zákona.

23 Z dôvodu tejto súdnej praxe žalovaný v konaní o žalobe pre porušenie práv nemôže dobrovoľne vykonať rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie práv z ochrannej známky a mohol by čeliť hrozbe sankcie na základe článkov 1050 a 1051 Civilného sporového poriadku. Okrem toho táto prax najčastejšie vedie k zaisteniu všetkých výrobkov vrátane tých, ktoré sa pohybujú bez akéhokoľvek porušenia výlučného práva z ochrannej známky.

24 Rovnako, ako vyplýva najmä z článkov 767, 840 a 843 Civilného sporového poriadku v rámci konaní o nariadení predbežného opatrenia a exekučných konaní, žalovaný v konaní o žalobe pre porušenie práv naráža na viaceré právne prekážky, aby mohol úspešne namietať proti nariadeným opatreniam, a má len obmedzené procesné záruky.

25 Po prvé v súlade s článkom 767 tohto poriadku je žaloba proti aktu súdneho exekútora možná len vtedy, ak exekútor nedodržal procesné pravidlá upravujúce exekučné konanie. Takáto žaloba tak neumožňuje určiť, či výrobok označený ochrannou známkou bol uvedený na trh v EHP majiteľom tejto ochrannej známky alebo s jeho súhlasom.

26 Po druhé žalovaný v konaní o žalobe pre porušenie práv nemá možnosť podať na základe článku 840 Civilného sporového poriadku žalobu proti výkonu rozhodnutia, keďže tento druh opravného prostriedku nemôže slúžiť na objasnenie obsahu súdneho rozhodnutia predstavujúceho exekučný titul.

27 Po tretie podľa prevládajúceho názoru v poľskej právnej náuke súd príslušný na nútený výkon rozhodnutia môže síce vypočuť účastníkov konania, ale podľa článku 1051 Civilného sporového poriadku nemôže vykonať dokazovanie s cieľom určiť, či žalovaný v konaní o žalobe pre porušenie práv konal v súlade s obsahom exekučného titulu.

28 Po štvrté podľa článku 843 ods. 3 Civilného sporového poriadku dlžník pri podávaní žaloby v rámci konania o výkone rozhodnutia musí uviesť všetky výhrady, ktoré môže uviesť, inak stratí právo vzniesť ich v ďalšej časti konania.

29 Podľa vnútroštátneho súdu teda existuje riziko, že súdna ochrana voľného pohybu tovaru bude obmedzená z dôvodu tejto súdnej praxe týkajúcej sa formulácie výroku rozhodnutí, ktorým sa konštatuje porušenie práv.

30 Za týchto podmienok Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Má sa článok 36 druhá veta ZFEÚ v spojení s článkom 15 ods. 1 nariadenia [2017/1001], ako aj článok 19 ods. 1 [druhý pododsek] [ZEÚ] vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia bránia praxi vnútroštátnych súdov členských štátov, podľa ktorej uvedené súdy:

– v prípade, že vyhovejú návrhu majiteľa ochrannej známky zakázať uvedenie na trh, uvádzanie na trh, ponúkanie, dovoz a propagáciu výrobku označeného ochrannou známkou Európskej únie, stiahnuť tento výrobok z trhu alebo nariadiť jeho zničenie,

– v prípade, že rozhodnú v konaní o nariadení predbežného zaistenia výrobku označeného ochrannou známkou Európskej únie,

vo svojich rozhodnutiach odkážu na ‚výrobok, ktorý nebol uvedený na trh v [EHP] majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom‘, v dôsledku čoho je vzhľadom na všeobecné znenie rozhodnutia ponechané na exekučný orgán, aby zistil, na ktorý výrobok označený ochrannou známkou Európskej únie sa vzťahujú uložené príkazy a zákazy (t. j. zistiť, ktorý výrobok nebol uvedený na trh v rámci [EHP] majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom), pričom tento orgán sa pri tomto zisťovaní opiera o vyhlásenia majiteľa ochrannej známky alebo o nástroje poskytnuté týmto majiteľom (vrátane jeho počítačových nástrojov a databáz), a je spresnené, že možnosť napadnúť uvedené zistenia exekučného orgánu na súde v rámci určovacieho konania je vylúčená alebo obmedzená povahou právnych prostriedkov, ktoré má žalovaný k dispozícii v konaní o nariadení predbežného opatrenia a exekučnom konaní?“

O prejudiciálnej otázke

31 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, o ktorej tento súd rozhoduje. Z tohto hľadiska Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. Navyše Súdny dvor môže vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával (rozsudok z 8. septembra 2022, RTL Television, C-716/20, EU:C:2022:643, bod 55 a citovaná judikatúra).

32 Pokiaľ ide o záväzok členských štátov zabezpečiť účinnú súdnu ochranu v oblasti, na ktorú sa vzťahuje právo Únie, stanovenej v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na práva na účinný prostriedok nápravy sa možno dovolávať len na základe článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) bez toho, aby sa obsah tohto práva musel spresniť v iných ustanoveniach práva Únie alebo ustanoveniach vnútroštátneho práva členských štátov, pričom predpokladom priznania tohto práva v danom posudzovanom prípade však je – ako vyplýva z tohto článku 47 prvého odseku – že osoba, ktorá sa ho dovoláva, sa domáha práv alebo slobôd zaručených právom Únie

[pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2020, État luxembourgeois (Právo na opravný prostriedok proti žiadosti o informácie v oblasti daní), C-245/19 a C-246/19, EU:C:2020:795, body 54 a 55, ako aj citovanú judikatúru].

33 Okrem toho treba jednak pripomenúť, že smernica 2004/48 sa podľa jej článku 1 týka všetkých opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, a jednak, že podľa článku 2 ods. 1 tejto smernice sa tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy uplatňujú na každé porušenie týchto práv stanovené právom Únie a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.

34 V súlade s článkom 129 ods. 3 nariadenia 2017/1001 súd pre ochranné známky Európskej únie uplatní procesné pravidlá uplatniteľné na rovnaký druh žalôb týkajúcich sa národnej ochrannej známky v tom členskom štáte, na ktorého území sa tento súd nachádza. Z toho vyplýva, že procesné záruky, ktoré má žalovaný v rámci konania o žalobe pre porušenie práv v štádiu výkonu súdneho rozhodnutia, je nutné posúdiť aj s prihliadnutím na smernicu 2004/48.

35 Za týchto podmienok možno konštatovať, že svojou jedinou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 nariadenia 2017/1001 v spojení s článkom 36 druhou vetou ZFEÚ, s článkom 47 Charty, ako aj so smernicou 2004/48 vykladať v tom zmysle, že bráni súdnej praxi, podľa ktorej je výrok rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie, formulovaný tak, že z dôvodu jeho všeobecnej povahy má príslušný exekučný orgán poverený výkonom tohto rozhodnutia určiť, na ktoré výrobky sa uvedené rozhodnutie vzťahuje.

36 Túto otázku treba chápať tak, že zahŕňa tri časti. Prvá sa týka vyčerpania práv z ochrannej známky Európskej únie a požiadaviek vyplývajúcich z ochrany voľného pohybu tovaru. Druhá sa týka požiadaviek, ktoré musia v súlade so smernicou 2004/48 spĺňať všetky opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Tretia sa týka záväzku členských štátov jednak stanoviť prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany v oblasti, na ktorú sa vzťahuje právo Únie, a jednak zabezpečiť podmienky spravodlivého procesu v súlade s článkom 47 Charty.

37 Pokiaľ ide o prvú časť, treba pripomenúť, že článok 9 nariadenia 2017/1001 priznáva majiteľovi ochrannej známky Európskej únie výlučné právo, ktoré mu umožňuje zakázať všetkým tretím osobám najmä dovážať výrobky označené jeho ochrannou známkou, ponúkať ich, uvádzať ich na trh alebo ich na tieto účely skladovať bez jeho súhlasu (pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2015, TOP Logistics a i., C-379/14, EU:C:2015:497, bod 32, ako aj citovanú judikatúru).

38 Článok 15 ods. 1 tohto nariadenia obsahuje výnimku z tohto pravidla, keďže stanovuje, že právo majiteľa ochrannej známky sa vyčerpá, ak boli výrobky pod touto ochrannou známkou uvedené na trh v EHP samotným majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom (pozri analogicky rozsudok zo 14. júla 2011, Viking Gas, C-46/10, EU:C:2011:485, bod 26 a citovanú judikatúru).

39 Toto ustanovenie je formulované tak, že zodpovedá zneniu použitému Súdnym dvorom v rozsudkoch, ktoré pri výklade článkov 30 a 36 Zmluvy o ES (zmenené na články 28 a 30 ES, teraz články 34 a 36 ZFEÚ) uznalo v práve Únie zásadu vyčerpania práv z ochrannej známky. Uvedené ustanovenie tak preberá judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa majiteľ práva z ochrannej známky chráneného právnou úpravou členského štátu nemôže odvolávať na túto právnu úpravu

s cieľom zabrániť dovozu alebo uvedeniu na trh výrobku, ktorý sám uviedol do obehu v inom členskom štáte alebo bol uvedený do obehu s jeho súhlasom (pozri analogicky rozsudok z 20. decembra 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, bod 34 a citovanú judikatúru).

40 Cieľom tejto judikatúry týkajúcej sa zásady vyčerpania práv z ochrannej známky založenej na článku 36 ZFEÚ je, rovnako ako článku 15 nariadenia 2017/1001, zosúladiť základné záujmy ochrany práv z ochrannej známky na jednej strane a záujmy voľného pohybu tovaru na vnútornom trhu na druhej strane, takže tieto dve ustanovenia, ktorých cieľom je dospieť k rovnakému výsledku, sa majú vykladať rovnako (pozri analogicky rozsudok z 20. decembra 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, bod 35 a citovanú judikatúru).

41 Na účely zabezpečenia spravodlivej rovnováhy medzi týmito základnými záujmami je možnosť odvolávať sa na vyčerpanie práv z ochrannej známky Európskej únie ako výnimky z tohto práva z viacerých hľadísk vymedzená.

42 Po prvé článok 15 ods. 1 nariadenia 2017/1001 zakotvuje zásadu vyčerpania práv z ochrannej známky pre výrobky uvedené na trh majiteľom alebo s jeho súhlasom nie nezávisle od miesta, kde došlo k uvedeniu na trh, ale len vo vzťahu k výrobkom uvedeným na trh v EHP (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 1998, Silhouette International Schmied, C-355/96, EU:C:1998:374, body 21, 26 a 31).

43 Keďže bolo spresnené, že uvedenie na trh mimo EHP nevyčerpáva právo majiteľa z ochrannej známky zabrániť dovozu týchto výrobkov bez jeho súhlasu, normotvorca Únie tak umožnil majiteľovi ochrannej známky kontrolovať prvé uvedenie výrobkov označených ochrannou známkou na trh v rámci EHP (pozri analogicky rozsudok z 20. novembra 2001, Zino Davidoff et Levi Strauss, C-414/99 až C-416/99, EU:C:2001:617, bod 33, ako aj citovanú judikatúru).

44 Po druhé výrobky označené ochrannou známkou nemožno považovať za výrobky, ktoré boli „uvedené na trh v EHP“, ak ich majiteľ ochrannej známky doviezol do EHP s cieľom ich predaja v EHP alebo ak ich ponúkal na predaj spotrebiteľom v EHP vo svojich obchodoch alebo v obchodoch príbuznej spoločnosti, ale bez toho, aby ich predal (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. novembra 2004, Peak Holding, C-16/03, EU:C:2004:759, bod 44).

45 Po tretie Súdny dvor rozhodol, že súhlas majiteľa sa musí okrem toho týkať každého konkrétneho výrobku, v súvislosti s ktorým sa poukazuje na vyčerpanie práv. Skutočnosť, že majiteľ ochrannej známky už na trhu EHP obchoduje s výrobkami zhodnými alebo podobnými s výrobkami, pre ktoré sa vyčerpanie uplatňuje, tak nepostačuje (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 1999, Sebago a Maison Dubois, C-173/98, EU:C:1999:347, body 21 a 22).

46 Po štvrté súhlas, ktorý znamená, že majiteľ ochrannej známky sa vzdáva svojho výlučného práva vyplývajúceho z článku 9 nariadenia 2017/1001, zakázať všetkým tretím osobám dovážať výrobky označené jeho ochrannou známkou, musí byť vyjadrený spôsobom, ktorý určitým spôsobom vyjadruje vôľu vzdať sa tohto práva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. novembra 2001, Zino Davidoff et Levi Strauss, C-414/99 až C-416/99, EU:C:2001:617, body 41 a 45).

47 Takáto vôľa v zásade vyplýva z výslovného vyjadrenia súhlasu. Požiadavky vyplývajúce z ochrany voľného pohybu tovaru však viedli Súdny dvor k záveru, že takéto pravidlo môže byť predmetom úprav (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2009, Makro Zelfbedieningsgroothandel a i., C-324/08, EU:C:2009:633, body 23, ako aj citovanú judikatúru).

48 Nemožno teda vylúčiť, že v určitých prípadoch, aj za predpokladu, že k prvému uvedeniu dotknutých výrobkov na trh v EHP došlo bez výslovného súhlasu majiteľa ochrannej známky, vôľa vzdať sa tohto práva môže implicitne vyplývať zo skutočností a okolností, ktoré nastali súčasne s uvedením na trh alebo po uvedení na trh, ktoré, posudzované vnútroštátnym súdom, tiež určitým spôsobom vyjadrujú vzdanie sa práva majiteľa ochrannej známky (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. novembra 2001, Zino Davidoff a Levi Strauss, C-414/99 až C-416/99, EU:C:2001:617, bod 46, ako aj z 15. októbra 2009, Makro Zelfbedieningsgroothandel a i., C-324/08, EU:C:2009:633, body 25 až 27).

49 Na základe toho implicitný súhlas nemôže vyplývať len z mlčania majiteľa ochrannej známky. Takýto súhlas tiež nemôže vyplývať z toho, že majiteľ ochrannej známky nenamietal proti uvedeniu na trh v EHP, ani z toho, že na výrobkoch nebol uvedený zákaz uvedenia na trh v EHP, keďže požiadavky uplatniteľné na preukázanie existencie implicitného súhlasu v zásade nerozlišujú podľa toho, či sa pôvodné uvedenie na trh uskutočnilo mimo EHP alebo v rámci tohto priestoru (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. novembra 2001, Zino Davidoff a Levi Strauss, C-414/99 až C-416/99, EU:C:2001:617, body 55 a 56, ako aj z 15. októbra 2009, Makro Zelfbedieningsgroothandel a i., C-324/08, EU:C:2009:633, bod 28).

50 Napokon po piate v zásade prináleží hospodárskemu subjektu, ktorý sa dovoláva vyčerpania práv, aby predložil dôkaz o tom, že sú splnené podmienky na uplatnenie vyčerpania práv. Toto pravidlo sa však musí upraviť, pokiaľ by svojou povahou umožňovalo majiteľovi ochrannej známky rozdeliť vnútroštátne trhy, čím by sa podporilo zachovanie rozdielov v cenách medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, body 52 a 53, ako aj citovanú judikatúru).

51 Takáto úprava dôkazného bremena je nevyhnutná najmä v prípade systému výhradnej distribúcie (rozsudok z 8. apríla 2003, Van Doren + Q, C-244/00, EU:C:2003:204, bod 39).

52 Z článku 15 ods. 1 nariadenia 2017/1001 v spojení s článkom 36 ZFEÚ a judikatúrou Súdneho dvora citovanou v bodoch 38 až 40 tohto rozsudku tak vyplýva, že hospodársky subjekt, ktorý čelí žalobe pre porušenie práv majiteľa ochrannej známky Európskej únie, má právo pri svojej obhajobe uplatniť a preukázať, že výrobky označené touto ochrannou známkou, ktoré sú predmetom žaloby pre porušenie práv, boli na trh v EHP uvedené týmto majiteľom alebo s jeho súhlasom. Ako vyplýva z judikatúry citovanej v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, uvedený hospodársky subjekt musí mať možnosť upraviť dôkazné bremeno vo svoj prospech, ak sú splnené podmienky stanovené v tejto súvislosti judikatúrou Súdneho dvora.

53 Z judikatúry Súdneho dvora citovanej v bodoch 44 a 49 tohto rozsudku však nevyplýva, že majiteľ ochrannej známky je povinný prijať systém označovania svojich výrobkov, ktorý umožňuje pre každý výrobok zistiť, či bol určený na trh v EHP.

54 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, keďže neexistuje ustanovenie práva Únie, ktorého výklad by mohol viesť k takémuto riešeniu, s prihliadnutím najmä na jeho znenie, kontext, do ktorého patrí, ako aj ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou, samotné konštatovanie týkajúce sa ťažkostí žalovaného v súvislosti so žalobou pre porušenie práv pri získavaní informácií o pôvodnom dodávateľovi súbežnej distribučnej siete, nemôže predstavovať právny základ, ktorý by odôvodňoval uloženie takejto povinnosti majiteľovi ochrannej známky.

55 Okrem toho akákoľvek povinnosť v tomto zmysle neprimerane obmedzuje možnosť majiteľa ochrannej známky zmeniť na poslednú chvíľu pôvodne zamýšľaný cieľový trh pre daný výrobok.

56 Pokiaľ ide o druhú časť položenej otázky, treba uviesť, že procesné aspekty dodržiavania práv duševného vlastníctva, vrátane výlučného práva stanoveného v článku 9 nariadenia 2017/1001, sa v zásade riadia vnútroštátnym právom harmonizovaným smernicou 2004/48, ktorá, ako vyplýva najmä z jej článkov 1 až 3, sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Každé vnútroštátne konanie týkajúce sa žaloby pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie musí byť preto v súlade s ustanoveniami tejto smernice.

57 Treba však konštatovať, že procesný aspekt, ktorý je predmetom otázky položenej vnútroštátnym súdom v prejednávanej veci, nie je upravený smernicou 2004/48, keďže táto smernica neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa formulácie výroku súdnych rozhodnutí o žalobách pre porušenie práv. Táto otázka teda patrí do zásady procesnej autonómie, ktorá je predmetom tretej časti položenej otázky.

58 Pokiaľ ide o túto tretiu časť, zdá sa, že vnútroštátny súd vníma príčinnú súvislosť medzi formuláciou výroku rozhodnutia, ktoré sa má prijať na ukončenie sporu vo veci samej, a údajnými nevýhodami, ktorým by žalovaný mohol čeliť v štádiu núteného výkonu rozhodnutia. Treba pritom konštatovať, že tieto nevýhody vyplývajú z tohto exekučného konania po podaní žaloby pre porušenie práv.

59 Treba preto preskúmať, či skutočnosť, že žalovaný má v štádiu núteného výkonu rozhodnutia podľa vnútroštátneho práva obmedzené opravné prostriedky a procesné záruky, naráža na požiadavky účinnej súdnej ochrany stanovené právom Únie, a teda na jednotu, ako aj na účinnosť tohto práva.

60 Zásada účinnej súdnej ochrany práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyplývajúcich z práva Únie predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vychádza z ústavných tradícií spoločných členským štátom a ktorá bola zakotvená v článkoch 6 a 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, a v súčasnosti je potvrdená v článku 47 Charty (rozsudok z 21. decembra 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 57 a citovaná judikatúra).

61 Podstata práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty zahŕňa okrem iného možnosť nositeľa tohto práva obrátiť sa na súd, ktorý má právomoc zabezpečiť rešpektovanie práv, ktoré mu zaručuje právo Únie, a na tento účel preskúmať všetky skutkové a právne otázky relevantné pre rozhodnutie sporu, ktorý mu bol predložený [rozsudok zo 6. októbra 2020, État luxembourgeois (Právo na opravný prostriedok proti žiadosti o informácie v oblasti daní), C-245/19 a C-246/19, EU:C:2020:795, bod 66, ako aj citovaná judikatúra].

62 Okrem toho zásada rovnosti zbraní, ktorá vyplýva zo samotného pojmu spravodlivý proces a jej cieľom je zabezpečiť rovnováhu medzi účastníkmi konania tým, že sa zaručí, že každý dokument predložený súdu môže byť posúdený a spochybnený každým účastníkom konania, je neoddeliteľnou súčasťou zásady účinnej súdnej ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zakotvenej v článku 47 Charty. Z tejto zásady osobitne vyplýva povinnosť poskytnúť každému účastníkovi konania primeranú možnosť uviesť svoje tvrdenia, vrátane dôkazov, za podmienok, ktoré ho zjavne neznevýhodňujú vo vzťahu k protistrane [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14,

EU:C:2014:2099, bod 49 a citovanú judikatúru, ako aj z 10. februára 2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Premlčacia doba), C-219/20, EU:C:2022:89, bod 46 a citovanú judikatúru].

63 Treba pripomenúť, že zásada dodržiavania práv na obhajobu predstavuje základnú zásadu práva Únie. Ak by súdne rozhodnutie vychádzalo zo skutočností a z dokumentov, s ktorými sa účastníci konania alebo ktorýkoľvek z nich nemohli oboznámiť, a teda ku ktorým sa nemohli vyjadriť, išlo by o porušenie tejto zásady (rozsudok z 12. novembra 2014, Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 30, ako aj citovaná judikatúra).

64 Podľa ustálenej judikatúry rešpektovanie práva na obranu v každom konaní začatom proti určitej osobe, ktoré môže viesť k aktu nepriaznivo zasahujúcemu do jej právneho postavenia, musí byť zabezpečené aj v prípade neexistencie osobitnej právnej úpravy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2007, Land Oberösterreich a Rakúsko/Komisia, C-439/05 P a C-454/05 P, EU:C:2007:510, bod 36, ako aj citovanú judikatúru).

65 Vzhľadom na to, s výhradou existencie pravidiel Únie v tejto oblasti, akými sú pravidlá stanovené smernicou 2004/48, prináleží vnútroštátnemu právnemu systému každého členského štátu, aby na základe zásady procesnej autonómie stanovil procesnú úpravu prostriedkov nápravy, avšak za predpokladu, že táto úprava nie je v situáciách upravených právom Únie menej priaznivá ako v podobných situáciách upravených vnútroštátnym právom (zásada ekvivalencie) a v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje výkon práv priznaných právom Únie (zásada efektivity) (rozsudok z 21. decembra 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 58 a citovaná judikatúra).

66 Vzhľadom na informácie poskytnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa zdá, že relevantné ustanovenia vnútroštátneho procesného práva neporušujú zásadu ekvivalencie.

67 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba pripomenúť, že z práva Únie nevyplýva povinnosť členských štátov zaviesť iné právne prostriedky nápravy, než sú tie, ktoré stanovuje vnútroštátne právo, okrem prípadu, že by zo štruktúry dotknutého vnútroštátneho právneho poriadku vyplývalo, že neexistuje nijaký opravný prostriedok nápravy umožňujúci, hoci len incidenčne, zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, alebo že jediný prostriedok nápravy spočívajúci v prístupe k súdu znamená nútiť osoby podliehajúce súdnej právomoci k porušeniu práva (rozsudok z 21. decembra 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 62).

68 Okrem toho treba zdôrazniť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora sa musí každý prípad, kde vzniká otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo príliš sťažuje uplatňovanie práva Únie, preskúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v rámci celého konania, na jeho priebeh a jeho osobitosti pred rôznymi vnútroštátnymi súdmi. Z tohto hľadiska je v prípade potreby potrebné zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napríklad ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania (rozsudky z 10. marca 2022, Grossmania, C-177/20, EU:C:2022:175, bod 51 a citovaná judikatúra, ako aj zo 17. mája 2022, SPV Project 1503 a i., C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, bod 60, ako aj citovaná judikatúra).

69 Práva hospodárskeho subjektu, ktorý vlastní výrobky uvedené na trh v EHP pod ochrannou známkou Európskej únie majiteľom tejto ochrannej známky alebo s jeho súhlasom, vyplývajú z voľného pohybu tovaru zaručeného článkami 34 a 36 ZFEÚ, ako aj z článku 15 ods. 1 nariadenia

2017/1001, ktoré sú vnútroštátne súdy povinné chrániť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 1968, Salgoil, 13/68, EU:C:1968:54, bod 676, a z 11. júna 2015, Berlington Hungary a i., C-98/14, EU:C:2015:386, bod 105, ako aj citovanú judikatúru).

70 Vzhľadom na zásadu procesnej autonómie uznanú v judikatúre citovanej v bode 65 tohto rozsudku však právo Únie, s výhradou ustanovení smernice 2004/48, nemôže brániť súdnej praxi, podľa ktorej je výrok rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe pre porušenie práv vyplývajúcich z ochrannej známky Európskej únie, formulovaný všeobecne, a to pod podmienkou, že žalovaný disponuje účinnou súdnou ochranou práv, o ktorých tvrdí, že mu vyplývajú z článkov 34 a 36 ZFEÚ, ako aj článku 15 ods. 1 nariadenia 2017/1001.

71 Preto ak má vnútroštátny súd vo výroku svojich rozhodnutí, ktorými sa vyhovelo žalobe pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie, všeobecnou formuláciou označiť výrobky, ktoré predtým neboli majiteľom ochrannej známky uvedené na trh v EHP alebo neboli uvedené na trh s jeho súhlasom, žalovaný by mal mať v štádiu núteného výkonu možnosť využiť všetky záruky spravodlivého procesu, aby mohol účinne namietať proti existencii porušenia alebo hrozby porušenia výlučných práv majiteľa ochrannej známky, ako aj proti zabaveniu konkrétnych výrobkov, pre ktoré výlučné práva majiteľa ochrannej známky boli vyčerpané a ktoré sa môžu teda voľne pohybovať v EHP.

72 Pokiaľ ide o okolnosť uvedenú vnútroštátnym súdom, podľa ktorej vzhľadom na nemožnosť prístupu k databázam spoločnosti Harman nie je objektívne možné, aby AB preukázala, že výrobky, ktoré kúpila, boli uvedené na trh v EHP spoločnosťou Harman alebo s jej súhlasom, by sa mohlo ukázať ako nevyhnutné, ako uviedol generálny advokát v bode 90 svojich návrhov, aj za predpokladu, že by sa nepreukázala existencia výhradnej distribúcie, aby príslušný exekučný orgán alebo prípadne súd príslušný na účely rozhodnutia o žalobách proti aktom tohto orgánu, vykonali úpravu dôkazného bremena, pokiaľ vzhľadom na osobitné okolnosti týkajúce sa uvádzania dotknutých výrobkov na trh dospejú k záveru, že pravidlo týkajúce sa dôkazného bremena pripomenuté v bode 50 tohto rozsudku svojou povahou umožňuje majiteľovi ochrannej známky rozdeliť vnútroštátne trhy, čím tak podporuje zachovanie cenových rozdielov medzi členskými štátmi.

73 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 nariadenia 2017/1001 v spojení s článkom 36 druhou vetou ZFEÚ, článkom 47 Charty, ako aj so smernicou 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni súdnej praxi, podľa ktorej je výrok rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie, formulovaný tak, že z dôvodu jeho všeobecnej povahy má príslušný exekučný orgán poverený výkonom tohto rozhodnutia určiť, na ktoré výrobky sa uvedené rozhodnutie vzťahuje, pokiaľ je v rámci exekučného konania žalovanému umožnené namietať proti vymedzeniu výrobkov, na ktoré sa toto konanie vzťahuje, a súd môže preskúmať a rozhodnúť v súlade s ustanoveniami smernice 2004/48, ktoré výrobky boli skutočne uvedené na trh v EHP majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom.

O trovách

74 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 15 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie v spojení s článkom 36 druhou vetou ZFEÚ, článkom 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni súdnej praxi, podľa ktorej je výrok rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe pre porušenie práv z ochrannej známky Európskej únie, formulovaný tak, že z dôvodu jeho všeobecnej povahy má príslušný exekučný orgán poverený výkonom tohto rozhodnutia určiť, na ktoré výrobky sa uvedené rozhodnutie vzťahuje, pokiaľ je v rámci exekučného konania žalovanému umožnené namietať proti vymedzeniu výrobkov, na ktoré sa toto konanie vzťahuje, a súd môže preskúmať a rozhodnúť v súlade s ustanoveniami smernice 2004/48, ktoré výrobky boli skutočne uvedené na trh v Európskom hospodárskom priestore majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom.

Podpisy